

Fecr Yayınları: 732

KUR'ÂN'IN İSİMLERİ BAĞLAMINDA KUR'ÂN OKUMA

Dr. Yakup UZUN

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Editör
Doç. Dr. Ömer ÖZBEK

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2023

ISBN: 978-625-6436-84-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KUR'ÂN'IN İSİMLERİ BAĞLAMINDA KUR'ÂN OKUMA

Dr. Yakup UZUN

Ankara 2023

Dr. Yakup UZUN

1978 yılında Erzurum Altntepe Mahallesi'nde doğdu. İlkokulu bu mahallede okudu. İlkokuldan sonra Erzurum Yıldırım Beyazıt Kur'an Kursu'nda hafızlığını tamamladı. Ortaokul ve liseyi aynı şehirde Mecidiye İmam Hatip Lisesinde okudu. Lise yıllarında Caferiye Medresesi'nde yatılı kaldı ve medrese hocası Mehmet Gürgür'den talim ve tecvîd dersleri aldı. 2002 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde İmam Hatip olarak göreve başladı. 2008 yılında Ankara İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2010 yılında Erzurum Ömer Nasuhi Bilmen Dini Yüksek İhtisas Merkezine kursiyer olarak katıldı. 2013 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tefsir Anabilim Dalı'nda "*Kur'ân Tefsiri Açısından Marifetnâme*" isimli çalışmasıyla yüksek lisansını tamamladı. Aynı yıl ihtisas eğitimini tamamlayarak vaiz olarak atandı. 6 ay kadar vaizlik görevinin ardından 2014 yılı başlarında Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kıraat Anabilim Dalı'nda Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başladı. 2020 yılında "*İbn Evs el-Mukrî'nin el-Vakf ve'l-İbtidâ Adlı Eserinin Tahlili ve Görüşlerinin Mukayesesi*" isimli çalışmasıyla doktorasını tamamladı. Evli ve iki çocuk babası olan Yakup Uzun halen Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kıraat Anabilim Dalı'nda Öğretim Görevlisi olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	9
GİRİŞ	11

BİRİNCİ BÖLÜM

OKUMA ÇEŞİTLERİ	17
1. Okuma	17
2. Salt Okuma	25
3. Anlayarak Okuma	36
4. Temsîlî Okuma	63

İKİNCİ BÖLÜM

OKUMADA LAFIZ VE ANLAM	71
1. Lafız ve Amel İlişkisi	71
2. Kur'ân ve Hayat İlişkisi	78
3. Kur'ân ve Kültür İlişkisi	85
4. Kur'ân ve Dinleme İlişkisi	90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUR'ÂN-I KERİM'İN İSİMLERİ BAĞLAMINDA OKUMA	97
1. Kur'ân/الْقُرْآن	98
2. Aceb/العَجَب	104
3. Adl/الْعَدْل	105
4. Ahsenü'l-Hadîs/أَحْسَنُ الْحَدِيث	106
5. Ahsenü'l-Kasas/أَحْسَنُ الْقَصَص	108
6. Aliyy/الْعَلِيِّ	110
7. Arabiyy/الْعَرَبِيِّ	112
8. Azîm/الْعَظِيم	114
9. Azîz/الْعَزِيز	117
10. Belâğ/الْبَلَاغ	119
11. Besâir/الْبَصَائِر	121
12. Beşîr/الْبَشِير	124

13. Beyân/البيآن	125
14. Beyyinât/البيّنات	126
15. Burhân/البرهان	127
16. Büşrâ/البُشْرَى	128
17. Emr/الأمر	131
18. Fasl/الفصل	132
19. Furkân/الفرقان	134
20. Ğayru'l-ivec/غَيْرُ الْعُوجِ	136
21. Hablullah/حَبْلُ اللَّهِ	137
22. Hak/الحق	140
23. Hakîm/الحكيم	142
24. Hayr/الخَيْر	143
25. Hikmet/الحكمة	144
26. Hüdâ/الهدى	146
27. Hüküm/الحُكْم	149
28. İlm/العلم	151
29. İmân/الإيمان	153
30. Kavl/القول	155
31. Kayyim/القيّم	158
32. Kelâmulâh/كَلَامُ اللَّهِ	160
33. Kerîm/الكريم	163
34. Kitâbüllâh/كِتَابُ اللَّهِ	166
35. Kitap/الكتاب	168
36. Mecîd/المجيد	171
37. Mekkûn/المكّنون	174
38. Merfûa/المرفوعة	176
39. Mev'iza/الموعظة	177
40. Muhkem/المُحْكَم	179
41. Mükerrame/المُكْرَم	181
42. Musaddık/المُصَدِّق	182
43. Mushaf/المُصْحَف	183

44. Mutahhara/المُطَهَّرَة	185
45. Mübârek/المُبَارَك	186
46. Mübeyyin/المُبَيِّنَات	188
47. Mübîn/المُبِين	190
48. Müheymin/المُهَيِّمِينَ	191
49. Münâdâ/المُنَادِي	193
50. Müteşâbih/المُنْتَشِبِيه	194
51. Nezîr/النَّذِير	196
52. Nur/النُّور	198
53. Rahmet/الرَّحْمَة	200
54. Rızık/الرِّزْق	202
55. Ruh/الرُّوح	203
56. Seb'u'l-Mesânî/السَّبْعُ الْمَسْنَانِي	205
57. Sdk/الصِّدْق	208
58. Sırât-ı Müstakîm/صِرَاطٌ مُسْتَقِيم	211
59. Suhuf/الصُّحُف	214
60. Şâhid/الشَّاهِد	216
61. Şifa/الشِّفَاء	217
62. Tenzîl/التَّنْزِيل	220
63. Tezkira/التَّذْكِرَة	223
64. Tibyân/التَّبْيَان	225
65. Urvetü'l-Vüskâ/العُرْوَة الْوُثْقَى	228
66. Ümmü'l-Kitâb/أُمُّ الْكِتَابِ	229
67. Vahy/الْوَحْي	231
68. Zebûr/الرُّبُور	235
69. Zikr/الذِّكْر	236
SONUÇ	239
KAYNAKÇA	243

ÖN SÖZ

İnançtaki sapmaları, beşerî ilişkilerdeki çarpıklığı ayyuka çıkarmış ve cahiliye vasfıyla vasıflanmış zifiri karanlıktaki bir toplumu kısa bir zaman zarfında bu olumsuz durumlardan hidâyete ulaştıran Kur'ân-ı Kerîm, ortaya koyduğu çağları aşan ilkeleriyle, hak ve adalet ölçüleriyle fert ve toplumlara örnek şahsiyetlerin yetişmesini rehberlik etmiştir. Kur'ân rehberliğinde yetişen bu örnek şahsiyetler de fiilî ve kavlî eylemleriyle hem kendi dönemlerine numune olmuşlar hem de günümüz insanına yol göstermişlerdir.

Günümüz dünyasında fert ve toplumlar, çağın getirdiği birçok yenilik ve imkândan istifade etmektedirler. Yalnız bu insanlar, çağın olanca yenilik ve teknik imkânına rağmen pek çok problemle karşı karşıya kalabilmekte ve problemlere çözüm üretememektedirler. Zira sahip oldukları bu imkânlar, gerçek anlamda problemi giderip onlara huzur vermemiş hak ve adalet üzere bir yaşam inşa etmeye yeterli gelmemiştir. Tarihten günümüze buna dair arayışlar olmuş, lakin bu arayışlar ihtiyaca cevap vermediğinden her daim sonuçsuz kalmıştır. Diğer bir ifadeyle insanın ihtiyacı olan her şeyi ihata eden Kur'ân yerine konan şeyler, maddî ve manevî anlamda yetersiz geldiğinden zamanla yok olmuştur. Bundan ötürü insanlığın çare üretemeyen ve her durumda sabit kalan bu olumsuz durumlardan çıkış yolu aramakta olduğu, çağın olanca zorlamalarına rağmen her hâlükârda insanların bütün ihtiyaçlarına cevap veren Kur'ân'a yöneldiği gözlemlenmektedir.

İnsanın bu yönelişi fitrata uygun tabii bir durumdur ve olması gereken de budur. Zira Yüce Allah, insanı kendini tanıyacak bir özellikte yaratmıştır. Yeter ki insan, kendine verilen meziyetleri ve akl-ı selimi yerli yerinde kullanabilsin. Eğer insan meziyetlerini amaca uygun bir şekilde kullanabilirse gerçek bir rehber eşliğinde yürüyebilir. Bu noktada dünya ve âhîret saadetinin yegâne kaymağı olan Kur'ân'ın iyi okunup-anlaşılması ve nihaye-

tinde günlük hayata pratize edilerek hal ve tavırlarla görünür kılınması gerekir. Bu sorumluluk yerine getirildiği sürece bütün insanlık bu yüce dine ve onun en temel referansı olan Kur'ân'a davet edilmiş ve neticede bu ulvî sorumluluk hakkıyla ifa edilmiş olacaktır. Nitekim mutlu akıbet de her daim bu örnekliği en güzel şekilde ortaya koyanların olmuştur.

Bu noktada mutlu akıbeti ulaştıran ve bütün hakikatleri ihtiva eden Kur'ân'a farklı perspektiflerden bakılmasının ve bu minval üzere okunmasının gerekli olduğunu düşünmekteyiz. Zira bu farklı bakış açıları, ilgili kişilere hangi özellik ve işleve sahip bir kitapla muhatap olduklarını hatırlatacak, onun bu çok yönlü fonksiyonu karşısında onların teslimiyetlerini bir üst noktaya taşıyacaktır.

Varlıkların tanınmasında isimlerin yeri yadsınamaz özellik arz etmektedir. Dünya ve âhiret saadetinin yegâne rehberi olan Kur'ân'ın isimlerinin bilinmesi de önemli bir mikyastır ve yeri doldurulamaz bir konum arz etmektedir. Bu bağlamda Kur'ân isimleri üzerine bir çalışma yapılmasının faydalı olacağı kanaati ağır basmış ve bu maksatla “*Kur'ân'ın İsimleri Bağlamında Kur'ân Okuma*” isimli çalışma ele alınmıştır. Konu okumayla ilgili olunca da Kur'ân isimleri öncesinde okuma, salt okuma, anlayarak okuma, temsili okuma vb. konulara; lafız ve anlam ilişkisi bağlamında ise lafız amel ilişkisi, Kur'ân hayat ilişkisi ve Kur'ân kültür ilişkisi gibi konulara değinmek kaçınılmaz olmuştur.

Bu çalışmayı yaparken ilmi birikiminden istifade ettiğim daha çok sözlü tenkit ve önerileriyle yol gösteren Prof. Dr. Yavuz Fırat hocama, kitabı okuyarak çeşitli yönlendirmelerle katkılarını esirgemeyen Doç. Dr. Abdullah Benli hocama ve kitabın editörlüğünü üstlenerek hem şekil hem içerik olarak yadsınamaz desteklerini sunan Doç. Dr. Ömer Özbek hocama teşekkürlerimi arz ederim.

Cehd ve gayret bizden, inâyet ve tevfiğ Yüce Allah'tandır.